

การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

TEACHERS' PARTICIPATION IN SCHOOL ADMINISTRATION UNDER
THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

สุภาวดี ใจภักดี / SUPAWADEE JAIPAKDEE ¹

อัจฉรา วัฒนานรงค์ / ACHARA WHATTANANARONG ²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 200 คน ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการกำหนดโควตากระจายตามขนาดของสถานศึกษา ขนาดละ 50 คน จากสถานศึกษาขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ และใหญ่พิเศษ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น เท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา โดยรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานงบประมาณ
2. ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของครูผู้สอน, การบริหารสถานศึกษา

¹ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

² รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ABSTRACT

The purposes of this study were to: 1) investigate the teachers' participation in school administration under the Secondary Educational Service Area Office 1; 2) compare the teachers' participation in school administration under the Secondary Educational Service Area Office 1 in overall and in each aspect classified by education level, work experience, and school size. The research sample was 200 teachers derived by quota sampling as distributed by school size. 50 teachers were selected from small, medium, large, and extra-large schools. The research instrument was a five scale questionnaire with reliability value at .98. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one way analysis of variation.

The results of the study revealed as follows:

1. Overall and in specific aspects, the teachers' participation in school administration under the Secondary Educational Service Area Office 1 was at a high level. These aspects were academic administration, general administration, personnel administration, and budget administration.

2. Overall and in specific aspects, there was no significant difference among teachers with different educational level in participation of school administration. There was also no significant difference among teachers with different work experience in participation of school administration in overall and specific aspects. However, there was a significant difference at .05 level among teachers who worked in different school size in overall and each aspect.

Keyword: teacher's participation, school administration

บทนำ

การศึกษาที่มีความจำเป็นต่อมนุษย์ หากบุคคลใดไม่ได้รับการศึกษา โอกาสที่จะมีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาชีวิตก็จะน้อยตามกันไป จะเห็นได้ว่าการศึกษาคือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การศึกษาที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ภาคส่วน ที่จะต้องร่วมแรงร่วมใจจับเข่าคุยกัน พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนท่ามกลางสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป แม้กระทั่งสถานศึกษาก็จะต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยจะต้องให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ตลอดเวลา มีทักษะกระบวนการคิด และทักษะการใช้ชีวิต เพื่ออยู่ร่วมกันกับคนในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น ระบบการศึกษา จึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้ยั่งยืน

การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐาน สามารถแข่งขันกับอารยประเทศในเวทีโลกได้ จึงต้องมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดระบบ โครงสร้าง การวางแผน และการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งสร้างจิตสำนึกให้เห็นว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษา จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเป็นความรับผิดชอบของทุกคน (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2553: 18-19) ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา จึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติงาน ด้านการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งกระบวนการบริหาร สถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การวางแผน (planning) การจัดองค์การ (organizing) การบริหาร บุคคล (staffing) การสั่งการ (directing) และการควบคุม (controlling) (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553: 31) โดยมุ่งเน้นให้สถานศึกษาดำเนินการบริหารอย่างมีอิสระ คล่องตัว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550: 2-11) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้เป็น 4 งาน คือ การบริหารงานวิชาการ ถือว่าเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตร พัฒนา กระบวนการเรียนรู้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ และการนำหลักสูตรไปใช้ ส่วนการบริหารงานงบประมาณ มุ่งเน้นการบริหารจัดการให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ พัฒนาการจัดสรรงบประมาณ ระดมทรัพยากร การบริหารการเงิน การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ รวมถึงจัดหารายได้มาบริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ทาง การศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีแก่ผู้เรียน สำหรับการบริหารงานบุคคล ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงาน ทำงานร่วมกัน อย่างมีความสุข ทำงานเพื่อให้เกิดความสำเร็จสูงสุด สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด โดยต้องครอบคลุมทั้งในด้าน การวางแผนอัตรากำลัง การสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ และ การบริหารงานทั่วไปนั้น มุ่งเน้นสนับสนุน ส่งเสริมการปฏิบัติงาน ให้บรรลุตามเป้าหมายและมาตรฐาน การศึกษาที่สถานศึกษากำหนด เพื่อให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาในสถานศึกษามีความสำคัญ ผู้บริหารจำเป็นต้อง นำหลักการมีส่วนร่วม (participation) มาใช้ควบคู่กับการดำเนินงานในสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ร่วมมือกันทำงาน เพื่อให้การดำเนินการบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของ วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์ (2557: 11) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการปฏิบัติงาน ทั้งด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การรับผิดชอบ การวางแผนปฏิบัติงาน ตลอดจน การประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการบริหารงานในสถานศึกษา นอกจากนี้ การให้ความสำคัญของ การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูหรือบุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ เกิดความเข้าใจกันในการปฏิบัติงาน ลดความเหลื่อมล้ำภายใน สถานศึกษา เปิดกว้างทางความคิด นำไปสู่การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูและบุคลากร ทางการศึกษา ได้ระดมความเห็นและอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้ได้ความคิดที่นำไปใช้ในการปฏิบัติงานมากกว่า การคิดเพียงผู้เดียว และยังเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์การทำงานร่วมกัน

สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันลดการต่อต้านให้น้อยลง เกิดการยอมรับมากขึ้น ส่งผลให้มีผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น ตลอดจนผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันนี้มีสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัด จำนวน 67 สถานศึกษา มีเป้าหมาย เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย และมีนโยบายจัดการศึกษา ด้านพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา พัฒนาคุณภาพผู้เรียน สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ นอกจากนี้ยังมีจุดเน้นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาอีกมากมาย รวมทั้งการยึดหลักธรรมาภิบาล สร้างงาน สร้างสัมพันธ์ มุ่งมั่นบริการ สืบสานเศรษฐกิจพอเพียง เสริมสร้างความเข้มแข็งในการจัดการศึกษา มีการบริหารจัดการแบบบูรณาการ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1, 2562)

สำหรับการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จากรายงานการประชุมสัมมนาการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (2561) พบว่า คณะครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องยังมีบทบาทน้อยในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สถานศึกษายังขาดกระบวนการและระบบความรับผิดชอบต่อผลงานที่ชัดเจน แม้ว่าคุณภาพโดยรวมของสถานศึกษาจะสูงกว่าคุณภาพโดยรวมของประเทศ แต่พิจารณาจากฐานข้อมูลแบบอิงเกณฑ์ และความเป็นสถานศึกษาในเขตเมืองหลวงของประเทศ จัดอยู่ในข่ายที่ยังต้องพัฒนาให้เป็นที่ไปตามทิศทางวิสัยทัศน์ของ สพม.1 ซึ่งหนทางที่จะพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานอย่างเป็นระบบและยั่งยืนนั้น จะต้องดำเนินการพัฒนาให้สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง มีบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะเห็นได้ว่า หากคณะบุคคลโดยเฉพาะครู ได้เข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถานศึกษาด้านต่าง ๆ จะช่วยส่งผลให้การบริหารมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 1 กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 โรงเรียน โดยมีครูจำนวนทั้งหมด 1,046 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 1 กรุงเทพมหานคร จำนวน 200 คน ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการกำหนดโควตากระจายตามขนาดของสถานศึกษา ประกอบด้วย สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดละ 50 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.1.1 ระดับการศึกษา จำแนกเป็น ระดับปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี

2.1.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน จำแนกเป็น ต่ำกว่า 10 ปี, 10-20 ปี และมากกว่า 20 ปี

2.1.3 ขนาดของสถานศึกษา จำแนกเป็น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่

พิเศษ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม 1 ชุด มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ของ Likert

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี ขอบข่าย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ผู้ควบคุมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปร การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน และนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง
3. ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน และใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) มีค่าความตรงระหว่าง 0.67-1.00
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (try out) กับครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้ว นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตราชการ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 1 กรุงเทพมหานคร
2. ดำเนินการยื่นหนังสือราชการ เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลตอบแบบสอบถามจากครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กลุ่มที่ 1 กรุงเทพมหานคร
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 โรงเรียน โดยนำแบบสอบถามไปส่งให้กับกลุ่มตัวอย่าง และรับกลับคืนมาด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ศึกษา ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยวิธีการแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยจากการตอบแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการแปลความหมายของข้อมูล ซึ่งกำหนดเกณฑ์การประมาณค่าของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 102) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษามากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษามาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาน้อยที่สุด

3. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยค่าที (t-test: independent sample) และการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยค่าความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวม

ข้อที่	การบริหารงานสถานศึกษา	n = 200		ระดับ	ลำดับ
		$\bar{x}$	S.D.		
1.	ด้านการบริหารงานวิชาการ	3.93	.61	มาก	1
2.	ด้านการบริหารงานงบประมาณ	3.73	.84	มาก	4
3.	ด้านการบริหารงานบุคคล	3.75	.86	มาก	3
4.	ด้านการบริหารงานทั่วไป	3.81	.77	มาก	2
รวมเฉลี่ย		3.81	.69	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงว่า การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81$, S.D. = .69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.73 - 3.93 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหาร

งานวิชาการ ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = .61) รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ($\bar{x} = 3.81$, S.D. = .77) ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{x} = 3.75$, S.D. = .86) และด้านการบริหารงานงบประมาณ ($\bar{x} = 3.73$, S.D. = .84) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารงานสถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t	p
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	n = 116		n = 84			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. การบริหารงานวิชาการ	3.87	.67	4.03	.48	1.89	.060
2. การบริหารงานงบประมาณ	3.72	.97	3.76	.61	.30	.764
3. การบริหารงานบุคคล	3.72	.91	3.79	.80	.50	.616
4. การบริหารงานทั่วไป	3.75	.83	3.90	.66	1.35	.177
รวม	3.76	.76	3.87	.56	1.05	.297

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

การบริหารงานสถานศึกษา	df	SS	MS	F	P
1. การบริหารงานวิชาการ					
ระหว่างกลุ่ม	2	.86	.43	1.18	.309
ภายในกลุ่ม	197	72.04	.36		
รวม	199	72.90			
2. การบริหารงานงบประมาณ					
ระหว่างกลุ่ม	2	2.44	1.22	1.75	.176
ภายในกลุ่ม	197	137.17	.70		
รวม	199	139.61			
3. การบริหารงานบุคคล					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.65	.83	1.11	.332
ภายในกลุ่ม	197	146.75	.75		
รวม	199	148.40			
4. การบริหารงานทั่วไป					
ระหว่างกลุ่ม	2	3.03	1.51	2.60	.077
ภายในกลุ่ม	197	114.71	.58		
รวม	199	117.74			
ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.40	.70	1.49	.227
ภายในกลุ่ม	197	92.22	.47		
รวม	199	93.61			

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

การบริหารงานสถานศึกษา	df	SS	MS	F	P
1. การบริหารงานวิชาการ					
ระหว่างกลุ่ม	3	10.33	3.44	10.78*	.000
ภายในกลุ่ม	196	62.57	.32		
รวม	199	72.90			
2. การบริหารงานงบประมาณ					
ระหว่างกลุ่ม	3	21.52	7.17	11.91*	.000
ภายในกลุ่ม	196	118.09	.60		
รวม	199	139.61			
3. การบริหารงานบุคคล					
ระหว่างกลุ่ม	3	15.18	5.06	7.45*	.000
ภายในกลุ่ม	196	133.22	.68		
รวม	199	148.40			
4. การบริหารงานทั่วไป					
ระหว่างกลุ่ม	3	15.66	5.22	10.02*	.000
ภายในกลุ่ม	196	102.08	.52		
รวม	199	117.74			
ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	3	1.40	5.05	12.61*	.000
ภายในกลุ่ม	196	92.22	.40		
รวม	199	93.61			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวม

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาด ใหญ่พิเศษ
		3.46	3.96	3.64	4.17
ขนาดเล็ก	3.46	-	-.50*	-.18	-.71*
ขนาดกลาง	3.96	-	-	.32	-.21
ขนาดใหญ่	3.64	-	-	-	-.53*
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.17	-	-	-	-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 แสดงว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยรวม แตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยขออภิปรายผล ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

1.1 ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วม ยึดหลักยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการจัดระบบการบริหารแบบการกระจายอำนาจให้กับสถานศึกษาทั้งด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เห็นได้ว่า สถานศึกษามุ่งเน้นการปฏิบัติหน้าที่ของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการบริหารการทำงานแบบมีส่วนร่วม ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ แลกเปลี่ยนข้อมูล การจัดการศึกษา พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล งบประมาณและสินทรัพย์ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การพัฒนาบุคลากร งานธุรการ รวมถึงการจัดกิจกรรมด้านต่าง ๆ ร่วมกัน ทำให้ครูและบุคลากรสามารถทำงานเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ทำงานเป็นทีม จึงส่งผลให้สถานศึกษาพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับแนวคิดของทำนอง ภูเก็ตพิมพ์ (2551: ออนไลน์) ที่กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการทำงาน

ร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างพลัง การทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่ม (teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา เพราะทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจ สถานการณ์และอุปสรรคมากยิ่งขึ้น เพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา ผลการศึกษายังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรกฤษณ์ ปลัดเชษฐ์ (2555: 57) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 กลุ่มจังหวัดจันทบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 กลุ่มจังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชณ ชันบน (2556: 64) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องจากสถานศึกษา ส่วนใหญ่ตระหนักและให้ความสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ โดยสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำงานแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งเล็งเห็นความสำคัญของการทำงานร่วมกันของครูในสถานศึกษา

1.2 ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามุ่งเน้นการบริหารการดำเนินงานตามนโยบายของ สพม.1 ที่กำหนดให้ สถานศึกษาต้องดำเนินการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด เห็นได้ว่า สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในส่วนต่าง ๆ ทางด้าน การบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบ ตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและความรับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็น เรื่องของการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา การจัดการเรียน การสอนในสถานศึกษา การวัดผล ประเมินผล การเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่ง เรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา รวมถึงการจัด กระบวนการเรียนรู้ และงานอื่น ๆ จึงส่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพ ซึ่งเป็นไปตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ว่า งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา มุ่งให้ กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษา ดำเนินการโดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและ การมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งใน การบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้ง วัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ซึ่งผล การศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิธา เกษมราชภูรี (2559: 47) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมใน การบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

1.3 ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานงบประมาณ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานงบประมาณ เพราะเป็นส่วนที่มีความละเอียดและต้องดำเนินการโดยคำนึงถึงความถูกต้อง โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งสถานศึกษาได้ให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงานงบประมาณในรูปแบบของการสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปในแต่ละงานอย่างทั่วถึง โดยสถานศึกษาให้ครูทุกคนร่วมกันให้ความเห็นชอบกับการจัดตั้งงบประมาณและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณในแต่ละปีของสถานศึกษา การจัดหาพัสดุ การจัดทำบัญชีการเงิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การทำรายรับ-รายจ่ายของสถานศึกษา รวมถึงการจัดสรรงบประมาณการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และดำเนินงานตามระบบการบริหารจัดการงบประมาณตามโครงสร้างการบริหารเงินงบประมาณตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550: 28) ที่ว่า สถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการงานงบประมาณให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี มั่นสนธิ (2560: 52) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาให้ความสำคัญกับครูและบุคลากรในสถานศึกษาผู้ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการผลักดันพัฒนาสถานศึกษาด้านต่าง ๆ ซึ่งสถานศึกษาให้ครูปฏิบัติงานร่วมกันตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในงานต่าง ๆ ในทุกขั้นตอน โดยครูมีส่วนร่วมในการวางแผนอัตรากำลัง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งการจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ การเสริมแรงและสร้างแรงจูงใจในการทำงาน การประเมินผล การปฏิบัติงาน การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ และรวมถึงสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพนำมาซึ่งการเกิดประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2547: 10) ที่กล่าวว่า การบริหารงานบุคคลถือว่าเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการให้เกิดความคล่องตัว อิสระ ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญและกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธรา พวงจันทร์ (2553: 59) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับ

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตดุสิตด้านการบริหารงานบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญในการบริหารงานทั่วไป โดยให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการร่วมวางแผน ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ในงานด้านต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ทั้งในการพัฒนาระบบและเครือข่าย ข้อมูลสารสนเทศ พัฒนาเครือข่ายการศึกษา การดำเนินงานธุรการ การวางแผนการบริหารงานการศึกษา การจัดระบบการบริหารการพัฒนาองค์กร และการพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานให้เป็นระบบตามเป้าหมายที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ ก่อให้เกิดความรับผิดชอบในงานร่วมกัน มีการประสานความร่วมมือในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา รวมทั้งพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561: 78) ที่กล่าวว่า การบริหารทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่นให้บรรลุผลตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการบริหารการศึกษา มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและสิทธิผล ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี มนัสสนิท (2560: 54) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

2.1 ครูผู้สอนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา โดยรวมและในแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้ครูที่ระดับการศึกษาต่างกันเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเหมาะสม ทั้งการพัฒนางานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาได้มีการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพการบริหารให้กับครูได้รับความรู้ไปพร้อมกัน ส่งเสริมให้ครูทุกคนได้เพิ่มพูนความรู้และพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ควบคู่กันไปกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี ส่งผลให้ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีศักยภาพในการปฏิบัติงาน ไม่น้อยไปกว่ากัน ทำให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันจึงมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของภาวิณี ขุนศรี (2557: 54) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียน สังกัดเขตเทศบาลนครยะลา

พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียน สังกัดเขตเทศบาลนครยะลา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน สังกัดเขตเทศบาลนครยะลา ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระศักดิ์ วงศ์อินทร์ (2557: 80-81) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโดยรวมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องจากสถานศึกษาตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องของความรู้ ความสามารถในการทำงานแบบมีส่วนร่วมของครูมากกว่าระดับการศึกษาของครู

2.2 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา โดยรวมและในแต่ละด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาได้จัดโครงสร้างการบริหารงาน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายตามความรู้ความสามารถของครู โดยสถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้ครูที่มีประสบการณ์ในปฏิบัติงานต่างกันเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในแต่ละด้านร่วมกันตามเป้าหมายของสถานศึกษา และสถานศึกษายังมีการกำหนดภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานให้ตรงตามความรู้ ทักษะ และความสามารถของครูแต่ละบุคคล ซึ่งครูทุกคนก็ต่างปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยก็อาจมีทักษะ ความรู้ ความสามารถในการทำงานเท่าเทียมกับครูที่มีประสบการณ์มาก ดังนั้น จึงส่งผลให้ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของทวีท ะโรโหฐาน (2552: 60) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของครู จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเสรี หมื่นพล (2552: 80) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครูในโรงเรียนอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครูในโรงเรียนอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องจากสถานศึกษาเล็งเห็นความสำคัญในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน โดยคำนึงถึงความรู้ ทักษะ และความสามารถของครูมากกว่าประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

2.3 ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาแตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่พิเศษ นอกจากนี้ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาแตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ส่วนด้านการบริหารงานบุคคล ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาแตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่พิเศษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาแต่ละแห่งมี

นโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์และเป้าหมายในการบริหารงานที่แตกต่างกัน มีระบบงานที่มีความสลับซับซ้อนแตกต่างกัน โดยเฉพาะการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของครูผู้สอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหรือกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมอื่น ๆ ในสถานศึกษา รวมถึงการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ อีกทั้งยังขาดแคลนบุคลากรที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในขณะที่สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีการบริหารจัดการงานด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ทั้งยังได้รับการจัดสรรสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ตลอดจนมีวัสดุอุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ รวมถึงครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ มีการกำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติงานของครูอย่างเป็นระเบียบแบบแผน ชัดเจน เหมาะสม ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษยังมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ทำให้ครูสามารถร่วมกันปฏิบัติงานได้ตามแผนงานที่วางไว้ ส่งผลให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษจึงมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษามากที่สุด ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี มนัสสินิท (2560: 57-58) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมานิตา สุทธิหา (2556: 100) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาต่างกัมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องจาก สถานศึกษาแต่ละขนาดมีระบบการบริหารงานที่แตกต่างกัน และมีจำนวนครูและบุคลากรแตกต่างกัน ตลอดจนงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรก็ต่างกันด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ดังนั้นสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของงบประมาณภายในสถานศึกษา โดยการจัดแต่งตั้งให้ครูเป็นคณะกรรมการในการดำเนินงาน ปฏิบัติหน้าที่ตามความรู้และความสามารถอย่างเหมาะสม
2. ด้านการบริหารงานวิชาการ การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาควรมีนโยบายในการเปิดโอกาสให้ชุมชนและท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมใน

การบริหารจัดการด้านการศึกษาและด้านต่าง ๆ ด้วย และควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการแลกเปลี่ยนรู้ร่วมกับชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้สถานศึกษากับชุมชนเกิดความรัก สามัคคี และมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

3. ด้านการบริหารงานงบประมาณ การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีของสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการในการดำเนินงานด้านการเงินและบัญชีของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้

4. ด้านการบริหารงานบุคคล การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การเลื่อนขั้นเงินเดือนตามระเบียบปฏิบัติ ดังนั้นสถานศึกษาควรใช้วิธีการประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือนแบบ 360 องศา โดยเปิดโอกาสให้ครูได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการพิจารณาความดีความชอบในสถานศึกษามากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและยุติธรรม

5. ด้านการบริหารงานทั่วไป การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การวางแผน ออกแบบระบบงานธุรการในการติดต่อใช้งานของสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูได้หมุนเวียน แลกเปลี่ยนกัน ในการเข้ามามีส่วนร่วมปฏิบัติหน้าที่ในงานธุรการ โดยการร่วมกันวางแผน และพัฒนาระบบงานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

6. ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านต่าง ๆ น้อยกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ดังนั้นสถานศึกษาขนาดเล็ก ควรกำหนดนโยบายให้ครู บุคลากรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานอย่างทั่วถึง โดยการจัดเครือข่าย สร้างความสัมพันธ์ให้ครู บุคลากรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เรียนรู้ร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จะช่วยส่งผลให้เกิดความร่วมมือกัน ทำงานเป็นทีม ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

สรุป

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สรุปผลการวิจัย ดังนี้ 1) ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหาร

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). **พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: พรึกหวานกราฟฟิค.
- จักรกฤษณ์ ปลัดเซ็นต์. (2555). **การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 กลุ่มจังหวัดจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐรฎา พวงจันทร์. (2553). **การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ทวิท ระโหฐาน. (2552). **การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ทำนอง ภูเกิตพิมพ์. (2551). **แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน**. ค้นเมื่อ 16 กันยายน 2562, จาก <http://gotoknow.org/blog/mathu/334443>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.
- พัชรี มนัสสนิท. (2560). **การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ภาวิณี ขุนศรี. (2557). **การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียน สังกัดเขตเทศบาลนครยะลา**. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

- มานิตา สุทธิหา. (2556). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน
ประถมศึกษา อำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิษณุ ชื่นบน. (2556). การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์. (2557). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. (2561). สพม.1 พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด. ค้นเมื่อ 18 กันยายน 2562, จาก <https://www.sesao1.go.th>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. (2562). สพม.1 วิสัยทัศน์ พันธกิจ. ค้นเมื่อ 18 กันยายน
2562, จาก <https://www.sesao1.go.th/about/vision.html>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัด
การศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวง กำหนด
หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจบริหารและจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2553). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
ตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). คู่มือการ
ปฏิบัติงานของข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน.
- สุทธิรา เกษมราษฎร์. (2559). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เสรี หมื่นพล. (2552). การมีส่วนร่วมการบริหารงานของครูในโรงเรียนอำเภอบ้านทอง สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.